

Program za stjecanje kompetencija iz hrvatskoga jezika, kulture i književnosti s metodikom rada

Institucija: Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet

Mjesto realizacije: Filozofski fakultet u Novom Sadu

Svrha programa: Filozofski fakultet realizira Program za stjecanje kompetencija iz hrvatskoga jezika, kulture i književnosti s metodikom rada u okviru Centra za usavršavanje nastavnika u skladu s člankom 96. Zakona o visokom obrazovanju (Službeni glasnik RS, br. 76/05, 100/07 autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12 i 89/13). Program je koncipiran tako da polaznicima osigura stjecanje znanja, umijeća i vještina potrebnih za kompetentno obavljanje nastavnoga rada na hrvatskom jeziku na razini predmetne i razredne nastave i realizaciju predškolskih aktivnosti u skladu sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja (Službeni glasnik RS, br.72/09, 52/11 i 55/13) čijim je člankom 120 stavkom 1. točka 5. predviđen uvjet da nastavnik/odgajatelj mora poznavati jezik na kojem se ostvaruje obrazovno-odgojni rad, a u skladu s člankom 121. stavkama 6. i 7.

Program izvodi kroatist, odnosno nastavnik/lektor hrvatskoga jezika i književnosti kao izvorni govornik toga jezika.

Cilj programa: Temeljni je cilj programa usavršavanje polaznika u hrvatskome standardnome jeziku, podrobnije upoznavanje hrvatske književnosti i kulture te usvajanje metodičkih načela nastave hrvatskoga jezika.

Ciljna grupa: Program je namijenjen svim diplomiranim studentima odnosno prosvjetnim djelatnicima/djelatnicama koji/koje na području Vojvodine poučavaju hrvatski jezik odnosno poučavaju na hrvatskome jeziku u vrtićima, osnovnim i srednjim školama, to jest:

- odgojiteljima
- učiteljima razredne nastave
- predmetnim nastavnicima/profesorima (bez predmetnih nastavnika *Hrvatskoga jezika*)
- učiteljima Hrvatskoga jezika s elementima nacionalne kulture.

Nastavni plan: Nastavni plan uključuje dva kolegija (predmeta) koja obvezno upisuju svi polaznici ovoga programa (zajednički kolegiji, tj. kolegiji A) te dva kolegija koja obvezno trebaju pohađati određene skupine polaznika (kolegiji B). Program je prilagođen različitim profilima polaznika s obzirom na to da rade u različitim segmentima nastave.

Zajednički su kolegiji (A):

1. *Hrvatski jezik I* (1. semestar)
2. *Metodika - hrvatski jezik u nastavi i predškolskom odgoju* (1. semestar)

Ostali su kolegiji (B):

1. *Hrvatska dječja književnost* – za odgojitelje, učitelje razredne nastave te učitelje koji predaju Hrvatski s elementima nacionalne kulture (2. semestar)
2. *Hrvatska kultura i društvo* – za učitelje koji predaju Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, predmetne nastavnike, odgojitelje (2. semestar)
3. *Hrvatski jezik II – hrvatsko znanstveno nazivlje* – za predmetne nastavnike i učitelje razredne nastave (2. semestar)

Organizacija i trajanje: Program je načelno zamišljen kao dvosemestralan i uključuje četiri kolegija (predmeta), odnosno dva kolegija po semestru.

Godina započinjanja progama: 2018./2019.

SPECIFIKACIJA KOLEGIJA

Kolegij: Hrvatski jezik I

Nastavnik (izvođač nastave): lektor hrvatskoga jezika i književnosti (dr. sc. T. Čužić, prof.)

Cilj kolegija: Ovladavanje normama hrvatskoga (standardnoga) jezika te temeljnim spoznajama iz hrvatske jezične standardologije i funkcionalne stilistike.

Ishod kolegija: Polaznik je ovladao normama hrvatskoga standardnoga jezika i temeljnim spoznajama iz hrvatske jezične standardologije i funkcionalne stilistike te osvijestio jezične interferencije.

Sadržaj kolegija

– teorijska nastava:

Hrvatski standardni jezik i narječja.

Sustav standardnojezičnih normi: (mor)fonološka norma – glasovne promjene, s naglaskom na alternacije staroga jata; pravopisna i pravogovorna norma; morfološke i sintaktičke posebnosti; leksička norma.

Funkcionalni stilovi standardnoga jezika: razgovorni funkcionalni stil, književnoumjetnički funkcionalni stil, publicistički funkcionalni stil, administrativni funkcionalni stil, znanstveni funkcionalni stil. Jezik struke – terminologija.

Jezična interferencija.

– **praktična nastava (vježbe):** Primjena glasovnih promjena u pravopisanju. Analiza tekstova različitih funkcionalnih stilova hrvatskoga standardnoga jezika.

Oblici izvođenja nastave: Predavanja, samostalan istraživački rad, individualan rad, mentorski rad

Ocjena znanja: Ukupna ocjena proizlazi iz ispunjavanja predispitnih obveza i usmenoga ispita.

Literatura

– **obvezna:**

A. Frančić i drugi: *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2005. (odabrana poglavlja)

Hrvatski pravopis, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2013. (internet)

Hrvatski enciklopedijski rječnik (Ur. Lj. Jojić, R. Matasović), Novi Liber, Zagreb, 2002. (internet – Hrvatski jezični portal)

– **izborna:**

E. Barić i dr.: *Hrvatska gramatika*, Školska knjiga, 2007.

T. Čužić: *Pravopisna norma. Teorijsko-metodološki problemi hrvatske pravopisne norme*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2015.

Odabrani članci u znanstvenim ili stručnim časopisima: *Rasprave, Fluminensia, Jezikoslovlje, Hrvatski jezik* ([www: hrca.hr](http://www.hrca.hr))

Kolegij: Metodika – hrvatski jezik u nastavi i predškolskom odgoju

Nastavnik (izvodač nastave): lektor hrvatskoga jezika i književnosti (dr. sc. T. Čužić, prof.)

Cilj kolegija: Osvješčivanje polaznika za pravilnu uporabu hrvatskoga standardnoga jezika u govorenju i pisanju (lektura), ovladavanje elementima pisane i govorne kulture u nastavi te ovladavanje osnovama interpretacije književnih djela.

Ishod kolegija: Polaznik je usavršio poznavanje pravilne uporabe hrvatskoga standardnoga jezika, ovladao elementima pisane i govorne kulture u nastavi te usvojio osnovna interpretacijska načela u nastavi književnosti.

Sadržaj kolegija

– teorijska nastava:

Metodika kao znanost. Metodička načela predškolskoga odgoja. Metodička načela i sustavi nastave hrvatskoga jezika i književnosti. Nastavni oblici i metode u teoriji i praksi. Interpretacija književnih djela u nastavi. Elementi nastavne pripreme.

Jezične djelatnosti u nastavi. Jezična kultura i lektoriranje. Jezični savjetnici i norme standardnoga jezika (ortografska, ortoepska, gramatička, leksička i stilistička).

Interferencijska odstupanja. Obilježja govorne kulture. Govorna (ne)kultura u medijima.

– praktična nastava:

Lektoriranje tekstova. Predstavljanje jezičnih savjetnika. Pisanje nastavne pripreme.

Oblici izvođenja nastave: Predavanja, samostalan istraživački rad, individualan rad, mentorski rad

Ocjena znanja: Ukupna ocjena proizlazi iz ispunjavanja predispitnih obveza i usmenoga ispita.

Literatura

– obvezna:

S. Težak: *Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 1*, Zagreb, 1996. (izabrana poglavlja)

A. Peti-Stantić i V. Velički: *Jezične igre: za velike i male*, Zagreb: Alfa, 2008.

N. Babić: *Govor odgajatelja i dječje aktivnosti*, Školske novine, Zagreb, 1989.

V. Pandžić: *Govorno i pismeno izražavanje u srednjoj školi*, Zagreb, 2001. (izabrana poglavlja)

– **izborna:**

D. Rosandić: *Metodika književnoga odgoja*, Školska knjiga, Zagreb 2005. (izabrana poglavlja)

E. Barić: *Hrvatska gramatika*, Školska knjiga, Zagreb, 2005.

A. Frančić i drugi: *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2005.

Hrvatski pravopis, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2013. (internet)

N. Opačić: *Hrvatski u zagradama - globalizacijske jezične stranputice*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2012.

S. L. Udier: *Razgovarajte s nama!* Udžbenik hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika za razine B2-C1, FF press, Zagreb, 2014.

Kolegij: Hrvatska dječja književnost

Nastavnik (izvodač nastave): lektor hrvatskoga jezika i književnosti (dr. sc. T. Čužić, prof.)

Cilj kolegija: Ovladavanje osnovnim obilježjima hrvatske dječje književnosti.

Ishod kolegija: Polaznik je ovladao osnovnim obilježjima hrvatske dječje književnosti.

Sadržaj kolegija

– **teorijska nastava:**

Definicije dječje književnosti. Žanrovi. Slikovnica i dječja književnost.

Kratka povijest hrvatske dječje poezije: Vladimir Nazor, Grigor Vitez, Zvonimir Balog, Luko Paljetak i drugi. Interpretacija lirske pjesme.

Hrvatska dječja priča – predstavnici: Ivana Brlić-Mažuranić, Vladimir Nazor, Slavko Kolar, Joža Horvat, Višnja Stahuljak, Sunčana Škrinjarić, Anto Gardaš, Zvonimir Balog, Pajo Kanižaj, Luko Paljetak i dr. Interpretacija priče.

Hrvatski dječji romani i pripovijesti: Jagoda Truhelka, Mato Lovrak, Ivan Kušan, Milivoj Matošec, Zvonimir Milčec, Zlatko Krilić, Hrvoje Hitrec, Mladen Kušec i drugi.

– **praktična nastava:** Jezično-stilska analiza i interpretacija književnih predložaka.

Oblici izvođenja nastave: Predavanja, samostalan istraživački rad, individualan rad, mentorski rad

Ocjena rada: Ukupna ocjena proizlazi iz ispunjavanja predispositivnih obveza i usmenoga ispita.

Literatura

M. Crnković: *Dječja književnost*, Zagreb, Školska knjiga, 1990.

S. Hranjec: *Pregled hrvatske dječje književnosti*, Školska knjiga, Zagreb, 2006.

M. Šicel: *Antologija hrvatske kratke priče*, Disput, Zagreb, 2002.

Kolegij: Hrvatska kultura i društvo

Nastavnik: lektor hrvatskoga jezika i književnosti (dr. sc. T. Čužić, prof.)

Cilj kolegija: Ovladavanje osnovnim spoznajama o hrvatskoj kulturi i društvu te aspektima hrvatskoga identiteta.

Ishod kolegija: Polaznik je ovladao spoznajama o hrvatskoj kulturi i društvu te višestrukim aspektima hrvatskoga identiteta.

Sadržaj kolegija

– **teorijska nastava:**

Uvod u kolegij. „Visoka“ i pučka („niska“) kultura. Raznolikosti hrvatskoga identiteta. Hrvatska u užemu i širem europskom kontekstu – kao srednjoeuropska i mediteranska kultura. Komercijalizacija nacionalnoga identiteta: Hrvatska kao *brand*.

Državna obilježja i regionalna obilježja; zemljopis – nacionalni parkovi i obala. Religijska i tradicijska kultura. Bogatstvo zavičajnih kultura.

Spomenici pod zaštitom UNESCO-a. Kulturna nematerijalna baština. Kulturni identitet u užem smislu (umjetnost); tijek stilskih formacija kod Hrvata u književnosti i umjetnosti.

Hrvatska pop-kultura. Poznati Hrvati i doprinos „stranaca“ hrvatskoj kulturi i civilizaciji.

- **praktična nastava:**

Prezentacije na temelju ponuđenih tema.

Oblici izvođenja nastave: Predavanja, samostalan istraživački rad, individualan rad, mentorski rad

Ocjena: Ukupna ocjena proizlazi iz ispunjavanja predispitnih obveza i usmenoga ispita.

Literatura

– obvezna:

S. L. Udier: *Hrvatska na prvi pogled*, udžbenik hrvatske kulture, FF press, Zagreb, 2017.

S. L. Udier: *Razgovarajte s nama!* udžbenik hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika za razine B2-C1, FF press, Zagreb, 2014.

– izborna:

A. Bežen i M. Bošnjak (ur.): *Hrvatska nastava u inozemstvu*, priručnik za učiteljice i učitelje (odabrana poglavlja), Zagreb, 2012.

J. Rapacka: *Leksikon hrvatskih tradicija*, Matica hrvatska, Zagreb, 2002.

Hrvatski jezik II – hrvatsko znanstveno nazivlje

Nastavnik (izvodač nastave): lektor hrvatskoga jezika i književnosti (dr. sc. T. Čužić, prof.)

Cilj kolegija: Usvojiti osnovna obilježja jezika struke odnosno ovladati nazivnim (terminološkim) posebnostima hrvatskoga jezika.

Ishodi kolegija: Polaznik je usvojio osnovna obilježja jezika struke odnosno ovladao nazivnim (terminološkim) posebnostima hrvatskoga jezika.

Sadržaj kolegija

Uvod u leksikologiju i nazivlje hrvatskoga jezika. Znanstveni funkcionalni stil i njegovi podstilovi. Opći jezik i jezik struke. Teorijsko-metodološki aspekti jezika struke – osobitosti jezika struke. Tekstne vrste. Šulekovo znanstveno nazivlje.

Jezikoslovno nazivlje. Nazivlje računalnih mreža. Matematičko i fizikalno nazivlje. Kemijsko i biologijsko nazivlje. Jezik prava – pravno nazivlje. Jezik ekonomije. Jezik geografije i historiografije. Religijsko nazivlje.

Literatura

– obvezna:

D. Bukovčan: *Od teorije do prakse u jeziku struke*, Školska knjiga, Zagreb 2009.

Odabrani članci u znanstvenim ili stručnim časopisima: *Rasprave, Fluminensia, Jezikoslovlje, Hrvatski jezik* ([www: hrcak.srce.hr](http://www.hrcak.srce.hr))

– *dopunska:*

A. Štambuk: *Jezik struke i spoznaja*, Književni krug, Split, 2005.

DODATNI PROGRAM HRVATSKOGA JEZIKA – USAVRŠAVANJE NASTAVNIKA

Hrvatski – kontakt

Kontakt-osobe:

prof. dr. sc. Željko Milanović

dr. sc. Tomislav Čužić, prof.

tomislav.cuzic@ff.uns.ac.rs

Lektorat hrvatskoga jezika i književnosti

PREDMETI

Hrvatski jezik I i II

lektor hrvatskoga jezika i književnosti (dr. sc. Tomislav Čužić, prof.)

Hrvatska dječja književnost

lektor hrvatskoga jezika i književnosti (dr. sc. Tomislav Čužić, prof.)

Hrvatska kultura i društvo

lektor hrvatskoga jezika i književnosti (dr. sc. Tomislav Čužić, prof.)

Metodika – hrvatski jezik u nastavi i predškolskome odgoju

lektor hrvatskoga jezika i književnosti (dr. sc. Tomislav Čužić, prof.)